

עפ 1759/24 - פלוני נ' מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייט

ע"פ 1759/24

ע"פ 2097/24

ע"פ 2205/24

ע"פ 2210/24

לפני:
כבוד הנשיא יצחק עמית כבוד המשנה לנשיא נעם
סולברג כבוד השופט דוד מינץ

המערערים בע"פ
1759/24:
המערערת בע"פ
2210/24:
המערער בע"פ
2205/24:
המערער בע"פ
2097/23:
נגד

המשיבה בע"פ
1759/24, ע"פ
2205/24 וע"פ
2097/24:
המשיבים בע"פ
2210/24:

ערעורים על הכרעת דינו (מיום 6.7.2023) וגזר
דינו (מיום 29.1.2024) של בית המשפט המחוזי
בבאר שבע בת"פ 65070-08-21 שניתנו על ידי
כב' השופט יובל ליבדרו
ג' באדר תשפ"ה (3025)

תאריך ישיבה:

עו"ד אבי חימי

בשם המערערים בע"פ
1759/24 והמשיבים
4-3 בע"פ 2210/24:
בשם המערערת בע"פ
2210/24 והמשיבה
בע"פ 1759/24, ע"פ
2205/24 וע"פ
2097/24:
בשם המערער בע"פ
2205/24 והמשיב 1
בע"פ 2210/24:
בשם המערער 1 בע"פ
2097/24 והמשיב 2
בע"פ 2210/24:
בשם המערער 2 בע"פ
2097/24 והמשיב 5
בע"פ 2210/24:
בשם שירות המבחן
למבוגרים:
בשם שירות המבחן
לנוער:

פסק-דין

הנשיא יצחק עמית:

1. ארבעת הערעורים שלפנינו נסבים על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (ת"פ 65070-08-21), בגדרו הרשיע בית המשפט את חמשת המשיבים בע"פ 2210/24 (להלן: המשיבים) בשורה של עבירות שעניינן באירוע שהתרחש בתקופת "שומר חומות". תמצית האירוע תוארה על ידי בית משפט קמא, ונביא את הדברים כלשונו:

"תמצות האירוע המרכזי שבבסיס גזר דין זה לכדי לשדו מציג לנו תמונה שבה המון חוסם אוטוסטרדה בשעת ליל. ההמון מקים נקודת מחסום מאולתרת על האוטוסטרדה. בנקודת המחסום נערכת סלקציה. נהג שאיננו יהודי משוחרר לדרכו. לעומת זאת, אם התברר כי הנהג הוא יהודי או שמא רק נחשד הוא ככזה, אזי ההמון צועק בהשתלהבות 'יהודי' 'יהודי' ומחל לבצע בו לינץ' או כמעט לינץ'. ההמון פורץ בפרץ אלימות קשה במסגרתו הוא מיידה אבנים על היהודי הישוב ברכבו. לעיתים היהודי נחבל קשות ברכבו, לעיתים

עמוד 2

מנסים לפגוע בו ומעלים באש את רכבו לאחר שהוצא ממנו ולעיתים
'רק' הורסים את רכשו".

2. כתב האישום כולל שני סעיפי אישום. על פי האישום הראשון, הגיעו המשיבים ואחרים שזהות חלקם ידועה, לאזור המהומות והפרות הסדר שבכניסה לישוב לקיה וכן לכביש 6 הסמוך. המשיבים והאחרים חסמו את הכביש ויידו אבנים לעבר כלי רכב שנסעו בכביש 6, תקפו את נהגי כלי הרכב ואף הציתו חלק מכלי הרכב וכל זאת מתוך מניע אידאולוגי לאומני ובמטרה לעודד פחד או בהלה בציבור ותוך סיכון ממשי לפגיעה חמורה בגופו של אדם ובבטיחות הציבור. המתלוננת שנסעה באותה העת בכביש 6 נאלצה להאט את מהירות נסיעתה, בשל חסימת הכביש, אך המשיב 5 (קטין בן 16 וחצי באותה עת) יחד עם אחרים שהיו במקום החלו לצעוק "יהודייה יהודייה". המתפרעים החלו ליידות אבנים לעבר רכבה ממרחק מטרים ספורים, כך שהמתלוננת נאלצה לעצור את רכבה. בעודה יושבת ברכב, המשיכו המשיבים 1, 2 ו-5 ואחרים ליידות לעבר הרכב אבנים, עד שנהג משאית שעבר במקום, נחלץ לעזרת המתלוננת ומילט אותה מהמקום. המשיבים 3, 4 ו-5 ואחרים עקרו את דלת הרכב וניפצו את חלונות הרכב, והמשיבים 1 ו-4 ניסו להצית אותו, אך משלא צלח הדבר בידם, דחפו את הרכב לעבר הצמיגים הבוערים במקום החסימה, שם אחזה אש ברכב והוא נשרף כליל. באותה עת, המשיב 5 צילם את האירוע בסרטון שבהמשך הופץ ברשתות החברתיות.

סמוך לאחר הצתת רכב הסיאט, נסע עובד זר מתאילנד (להלן: המתלונן), ברכבו והגיע סמוך למקום החסימה. או-אז המשיבים 1-3, יחד עם אחרים, יידו אבנים לעבר רכבו, והמשיב 3 ניסה לפתוח את דלת הרכב על מנת לתקוף את המתלונן אך לא הצליח לעשות כן. המתלונן הוצא מרכבו על ידי אחרים, שביחד עם המשיב 1 תקפו אותו באגרופים ומכות. המשיב 1 נטל את מכשיר הטלפון הנייד של המתלונן וריסק אותו בעוד שאחד מהאחרים שדד מהמתלונן את ארנקו שהכיל את משכורתו בסך של 4,000 ש"ח. נהג משאית שהזדמן למקום הסביר לנוכחים שלא מדובר ביהודי, ורק אז שוחרר המתלונן והלך לדרכו והרכב שהותיר אחריו הוצת.

סמוך לאחר מכן, הגיע ע' א' (להלן: המתלונן השני) עם רכבו סמוך למקום החסימה. למשמע הצעקות "יהודי, יהודי", משיבים 1, 3 ו-4 ואחרים יידו לעבר הרכב אבנים רבות ממרחק קצר. משיב 3 עלה על הפגוש הקדמי של הרכב כשהוא אוחז בידיו אבן גדולה והטיח אותה לעבר השמשה הקדמית של הרכב, המשיב 1 חטף מהמתלונן השני את הטלפון הנייד ושבר אותו, ואיים עליו שיצא מהרכב באומרו כי יש ברשותו אקדח. כל אותה עת נותר המתלונן יושב ברכבו בעוד המשיבים 1, 3 ו-4 ואחרים נוספים ממשיכים להשליך לעבר רכבו אבנים. המשיב 4 זרק אבן לחלון האחורי של הרכב וניפץ את שמשתו וכך עשה גם המשיב 3 שניפץ את החלון הימני קדמי של הרכב. המתלונן השני חולץ על ידי ניידת משטרה שהגיעה למקום כשהוא מדמם וסובל מחבלות וחתכים בפניו ובראשו.

האישום השני מתייחס למשיבים 2 ו-5. השניים הצטרפו למאות אנשים שהתקהלו וביצעו הפרות סדר, שכללו הבערות צמיגים, חסימות כבישים ויידוי אבנים לעבר כלי רכב וניידות משטרה בכביש 25. המשיבים הנ"ל הגיעו רעולי פנים, נעמדו במרחק של 10-20 מטרים מהשוטרים שהוזעקו למקום לטפל בהפרות הסדר, ויידו לעברם מספר אבנים. לאחר מכן עזבו את המקום וחזרו להשתתף במהומות כמפורט באישום הראשון.

3. המשיבים 1, 3 ו-4 ניהלו משפטם עד תום וטענו כנגד קבילות הודאותיהם בשב"כ ובמשטרה. בהכרעת דין מקיפה, דחה בית המשפט את טענותיהם, כך שהודאותיהם שימשו כבסיס להרשעתם בצירוף ראיות נוספת. המשיבים 2 ו-5 כפרו רק בחלק מהעובדות המיוחסות להם, ובסופו של יום קיבל בית המשפט את גרסתם וזיכה אותם מחלק מהמעשים שיוחסו להם בכתב האישום.

4. בשורה התחתונה, המשיבים הורשעו בעבירות הבאות על פי חוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) ועל פי חוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016 (להלן: חוק המאבק בטרור):

(-) יידוי אבן לפי סעיף 332א(ב) לחוק העונשין: משיב 1 מספר עבירות; משיבים 2 ו-5 עבירה אחת.

(-) מעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329א(1) לחוק העונשין+37 לחוק המאבק בטרור: משיב 1 שתי עבירות; משיבים 3 ו-4 עבירה אחת.

(-) מעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329א(2) לחוק העונשין+37 לחוק המאבק בטרור: כל המשיבים (למעט המשיב 4) עבירה אחת.

(-) הצתה לפי סעיף 448א(א) רישא לחוק העונשין; משיב 1 שתי עבירות; משיב 4 עבירה אחת.

(-) חבלה במזיד ממניע גזעני לפי סעיפים 413א ו-144 לחוק העונשין: משיבים 1, 3 ו-4 שתי עבירות; משיבים 2 ו-5 עבירה אחת.

(-) היזק בזדון לפי סעיף 452 לחוק העונשין: משיב 1 שתי עבירות.

(-) התפרעות לפי סעיף 152 לחוק העונשין: משיבים 1, 3, ו-4 עבירה אחת; משיבים 2 ו-5 שתי עבירות.

(-) פזיזות ורשלנות ממניע גזעני לפי סעיפים 338(א)(3) ו-144 לחוק העונשין: משיבים 2, 3, 4 ו-5 עבירה אחת.

(-) ניסיון לתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 274(1)+25 לחוק העונשין: משיבים 2 ו-5 עבירה אחת.

בית משפט קמא השית על כל המשיבים, בין היתר, עונשי מאסר בפועל בניכוי ימי המעצר, וכן פיצוי כספי לנפגעי העבירה כלהלן:

המשיב 1 - 10 שנות מאסר ופיצוי בסך כולל של 40,000 ש"ח למתלוננים.

המשיב 2 - 7 שנות מאסר וחצי ופיצוי בסך של 15,000 ש"ח למתלוננת.

המשיב 3 - 7 שנות מאסר וחצי ופיצוי בסך כולל של 40,000 ש"ח למתלוננים.

המשיב 4 - 7 שנות מאסר וחצי ופיצוי בסך 25,000 ש"ח למתלונן.

המשיב 5 - 3 שנות מאסר וחצי ופיצוי בסך 15,000 ש"ח למתלוננת.

5. ערעור המדינה (ע"פ 2210/24) נסב על גזר הדין. לטענת המדינה, היה מקום להחמיר בענישה לנוכח חומרת האירועים והיקפם, באשר מדובר בפרעות של ממש שכוונו כלפי יהודים בכבישים מרכזיים במדינה, בזמן מערכה צבאית.

ערעורו של המשיב 1 (ע"פ 2205/24) נסב על הרשעתו בעבירה של מעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה. לטענתו, המרחק שהיה בין המערער לרכב עליו נזרקו על ידו אבנים, לא אפשר פגיעה בנהג או ברכושו, מה עוד שעל פי כתב האישום, נהג הרכב זיהה את החסימה בכביש מבעוד מועד, ביצע פניית פרסה ונמלט מהמקום. לעניין גזר הדין, נטען כי בית המשפט החמיר עד מאוד בעונש המאסר שהושת עליו, בהינתן שהוא לא הגיע למקום ממניע אידיאולוגי, אלא נסחף אל הסיטואציה בכך שההתפרעות שבה נטל חלק, הפכה לפעילות בעלת אופי גזעני, מבלי שהייתה לו כוונה לבצע עבירת טרור.

ערעורם של המשיבים 2 ו-5 (ע"פ 2079/24) נסב על הרשעתם בעבירות של יידוי אבן לפי סעיף 332א(ב) לחוק העונשין, במעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329א(2) לחוק העונשין+37 לחוק המאבק בטרור; ובניסיון לתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 274(1)+25 לחוק העונשין. לטענתם, היה על בית המשפט לזכותם מעבירות אלה ולמצער להרשיעם בעבירות פחותות בחומרתן ולהקל בעונשם בהתאם. כך, המשיבים טענו,

בדומה למשיב 1, כי האבנים שנזרקו על ידם היו ממרחק אך הרכב שהתקרב ביצע פניית פרסה ונמלט מהמקום, כך שיש להרשיעם בעבירת התפרעות בלבד. לעניין חומרת העונש הדגיש המשיבים 2 ו-5 כי להבדיל מהמשיבים האחרים, הם לא חלקו על מרבית עובדות כתב האישום ולא העלו טענות זוטא, הסכימו להגיש את חומרי החקירה והתמקדו במחלוקת המשפטית על רקע העובדות בהן הודו. עוד נטען כי העונשים שהושתו על המשיבים 2 ו-5 חריגים בחומרתם, בהינתן כי מדובר בבחורים צעירים ללא עבר פלילי, והמשיב 5 היה קטין כבן שש עשרה וחצי בעת האירועים.

ערעורם של המשיבים 3 ו-4 (ע"פ 1759/24) נסב על חומרת גזר הדין. לטענתם, המשיבים הם אזרחים נורמטיביים ללא עבר פלילי, בנים למשפחות נורמטיביות, צעירים בגילם, שהגיעו למקום האירוע באופן ספונטני בעקבות ההתקהלות שהייתה באותו יום, ולא על רקע אידיאולוגי; מאז שחרורם ממעצר לא הסתבכו בעבירה והם עובדים במקומות עבודה מסודרים; והעונש שהושת עליהם חורג לחומרה ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים.

כל המשיבים הדגישו במהלך הדיון לפנינו את העובדה שסווגו על ידי שב"ס כאסירים בטחוניים, על כל הכרוך בכך מבחינת תנאי המעצר הקשים מאוד שבהם הם נתונים. נטען כי כאשר בית משפט קמא גזר את דינם, המצב היה שונה, וכיום אין להשוות משקלה של שנת מאסר בפועל כאסיר בטחוני, לשנת מאסר בפועל לאסיר רגיל.

6. לאחר שעיינו בחומר שלפנינו ושמענו את טענות הצדדים, מצאנו כי אין מקום להתערב בפסק דינו של בית משפט קמא, שבחן את הדברים לאורכם ולרוחבם ולא הותיר אבן שלא נהפכה בפסק דינו. משכך, נתייחס להלן בקצרה לטיעוני הצדדים.

7. המשיב 1 זנח בערעורו את טענות הזוטא והתמקד בטענה כי לא היה מקום להרשיעו בעבירה של מעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה. ברם, כפי שנקבע בהכרעת הדין, הוא הודה בחקירותיו שהשליך אבנים על מספר כלי רכב של יהודים; כי יידה חמש אבנים לעבר רכבה של המתלוננת שעצרה עקב כך את הרכב; כי תקף את המתלונן השני במספר אבנים וזרק אבן ממרחק של מטרים ספורים אל עבר שמשת רכבו. לאור זאת, ולאור חומרת המעשים, בדין הורשע המשיב 1 בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(2) לחוק העונשין בנסיבות של מעשה טרור. ודוק: על פי סעיף זה, די בכך שהוכח שהנאשם ניסה "שלא כדין לפגוע באדם בקליע, בסכין, באבן או בנשק מסוכן או פוגעני אחר [...] בכוונה להטיל באדם נכות או מום, או לגרום לו חבלה חמורה...". ודוק: על פי חלופה זו אין צורך בתוצאה אלא בניסיון לגרום לתוצאה, ולכן אין בעובדה שבסופו של יום לא נגרמה למתלוננת חבלה, נכות או מום כדי לחלץ את המשיב 1 מהרשעה בסעיף זה.

8. כאמור, המשיבים 2 ו-5 הלינו על הרשעתם בעבירות של יידוי אבן לפי סעיף 332א(ב)

לחוק העונשין. זאת, מאחר שלטענתם היה מרחק גדול בין כלי הרכב. אלא שכפי שציין בית משפט קמא, די בכך שהמשיבים השליכו אבנים "בין אם במרחק קצר של מספר מטרים ובין אם במרחק יותר גדול, אל עבר כלי רכב שנמצא על כביש בין-עירוני, כאשר הנהג נמצא בתוך הרכב" כדי לגבש את העבירה של יידוי אבן "לעבר כלי תחבורה בנסיעה" כאמור בסעיף. ודוק: העובדה שכלי הרכב נאלץ לעצור ולבצע פניית פרסה משהבחין במחסום על הכביש וביידוי האבנים, אינה שוללת את היסוד של "בנסיעה", שהרי יידוי האבנים הוא שגרם לעצירת הרכב ולביצוע פניית הפרסה. ובמילים אחרות, הסיכון התחבורתי נוצר במהלך הנסיעה וגם אם האבן הושלכה ממרחק יש בכך כדי ליצור סיכון בטיחותי לנהג ולנוסעים, וכל פרשנות אחרת מרוקנת מתוכן את הסעיף.

כך גם לגבי הרשעתם של המשיבים בעבירה לפי סעיף 329(א)(2) לחוק העונשין. זאת, לאור הודאתו של המשיב 2 כי זרק אבן על רכב המתלוננת ממרחק של 7-10 מטרים לאחר שאמרו שיש שם יהודיה, בעוד המתלוננת יושבת ברכבה ואנשים רבים נוספים זורקים עליה אבנים. ואילו המשיב 5 אישר בחקירתו במשטרה כי השליך אבן לעבר המתלוננת כשהייתה עדיין ישובה בתוך הרכב על מנת ש"תמות מפחד" ולדבריו "...אני זרקתי על הרכב אבן אחת שפגעה בגג הרכב מלמעלה ואחרי זה האישה יצאה מהרכב, והמשיכו הצעירים לזרוק אבנים על הרכב ואני אז הייתי יותר קרוב לרכב עמדתי בפני הרכב ואז זרקתי שני אבנים".

המשיבים 2 ו-5 ערערו גם על הרשעתם באישום השני, בניסיון לתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 274(1)+25 לחוק העונשין. לשיטתם, היה מקום להרשיעם אך בהתפרעות. ברם, השניים הגיעו למקום כשהם רעולי פנים, והודו כי ידו לעבר שוטרים אבנים ממרחק של 10-20 מטר. די בכך כדי לקיים את יסודות העבירה של ניסיון לתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות כהגדרתן בסעיף, ואין נפקא מינה לכך שיידוי האבנים לעבר השוטרים נעשה במהלך התפרעות.

9. כל המשיבים הלינו על כך שהמדינה ייחסה להם עבירה על פי חוק המאבק בטרור. ברם, לנוכח ההגדרות הרחבות בחוק זה עניינם של המשיבים נופל בד' אמותיו של החוק. סעיף 2 לחוק מגדיר "מעשה טרור" כלהלן:

"מעשה טרור" - מעשה המהווה עבירה או איום בעשיית מעשה כאמור, שמתקיימים לגביהם כל אלה:
(1) הם נעשו מתוך מניע מדיני, דתי, לאומני או אידאולוגי;
(2) הם נעשו במטרה לעורר פחד או בהלה בציבור או במטרה לאלץ ממשלה או רשות שלטונית אחרת, לרבות ממשלה או רשות שלטונית אחרת של מדינה זרה, או ארגון ציבורי בין-לאומי, לעשות מעשה או להימנע מעשיית מעשה;

(3) במעשה שנעשה או במעשה שאיימו בעשייתו, היה אחד מאלה, או סיכון ממשי לאחד מאלה:

(א) פגיעה חמורה בגופו של אדם או בחירותו;

(ב) פגיעה חמורה בבטיחות הציבור או בבריאותו;

(ג) פגיעה חמורה ברכוש, שבנסיבות שבהן בוצעה יש אפשרות ממשיה שתגרום לפגיעה חמורה כאמור בפסקאות משנה (א) או (ב) ושנעשתה במטרה לגרום לפגיעה כאמור;

[...]

לעניין הגדרה זו -

[...]

(ד) אין נפקא מינה אם המניע או המטרה המנויים בפסקאות (1) ו-(2) היו המניע או המטרה הבלעדיים או העיקריים למעשה או לאיום;

וסעיף 2(ב) לחוק מבהיר כי אין צורך בכוונה מיוחדת אלא די בהלכת הצפיות:

"בכל מקום בחוק זה שבו נאמר 'מטרה', ראייה מראש את התרחשות התוצאות, כאפשרות קרובה לוודאי, כמוה כמטרה לגרמן."

10. אכן, כפי שנטען לפנינו, בהחלטה להעמיד לדין על פי חוק המאבק בטרור יש מימד ערכי והרשעה על פי חוק זה עלולה להכתים את המשיבים לאורך שנים, ומכאן שיקול הדעת שמסור לתביעה אם לכלול עבירה זו בגדר כתב האישום. ברם, גם אם נניח כי המשיבים, כולם צעירים בגילם, הצטרפו באופן ספונטני בסערת רוחות להתפרעויות על צירי התנועה, מבלי להקדיש לכך מחשבה יתרה, הרי שלא ניתן להתעלם מכך שהם הצטרפו לעשרות אנשים שהתגודדו על הכביש ובשוליו בהמתנה לרכבים של יהודים, קרי, הדברים נעשו מתוך מניע לאומני-אידיאולוגי. כך, מחקירותיו של המשיב 1 עולה שפעל לתקוף יהודים וכשנשאל מדוע השתתף מלכתחילה באירוע ציין "הזדהות עם ערבי ישראל בגלל מה שקרה באל אקצא וירושלים". המשיב 2 אישר כי הצטרף לאירועים בגלל מסגד אלאקצא וכלשונו "כאילו זה נראה לי שזה המסגד הזה שייך למוסלמים הוא חלק מהדת של המוסלמים ולא מגיע לאף אחד למנוע מהם להגיע לשמה". המשיב 3 ציין כי השתתף באירועים "בשל האווירה המתוחה בין יהודים וערבים באותה העת ובשל רצונו להפחיד יהודים". המשיב 4 ציין אף הוא את מסגד אלאקצא כגורם להתפרעויות וציין כי "חסמתי עם הבחורים שהיו את הכביש ואחר כך כל רכב שעבר שאלו אותו אם הוא יהודי או ערבי...ואם הוא יהודי לשבור עליו את הרכב". המשיב 5 אף הוא תלה את השתתפותו במה שנעשה במסגד אלאקצא ובתשובתו לכתב האישום הודה שהוא ואחרים צעקו לעבר המתלוננת "יהודיה יהודיה" ואישר שראה אחרים שבדקו מי יהודי ומי לא. בחקירתו במטרה אמר כי הסיבה לכל מה שקרה הייתה "נקמה למה שקורה בירושלים ואל אקצא ולהפחיד את היהודים".

11. על רקע האמור לעיל, לא מצאנו ממש בערעורים על הכרעת הדין. ומכאן לעונשי המאסר שהושתו על המערערים.

12. אין לכחד כי עונשי המאסר בפועל שהושתו על המערערים אכן חמורים ונמצאים ברף הגבוה של הענישה. לכן, לא מצאנו ממש בערעור המדינה, שאף לא תמכה ערעורה בפסיקה שמצביעה על רף ענישה גבוה יותר.

מנגד, המעשים המיוחסים למשיבים הם חמורים, בהיותם חלק מהמון שחסם ציר תנועה מרכזי באמצעות צמיגים בוערים ויידוי אבנים. אדם נוסע לתומו על ציר תנועה ראשי במדינה, ולפתע "נלכד" בהמון זועם שרוגם אותו באבנים, כאשר תוך כדי נשמעות קריאות "יהודים". לא בכדי חוו המתלוננים תחושה כי כפסע בינם לבין מעשה "לינץ". עניינו במעשים שבוצעו למרבה הצער על רקע לאומני-אידיאולוגי ואשר בוצעו בעיצומה של מערכה כנגד אויב חיצוני. יידוי אבנים לעבר כלי רכב הנוסעים בעורק תחבורה מרכזי, גורם לסיכון חיי אדם, ופוגעים בתחושת הביטחון של המשתמשים בדרך (ע"פ 6080/16 פלונים נ' מדינת ישראל (6.12.2016)). כפי שהודגש בפסיקה לא אחת, עבירות התפרעות המונים מציבות "סכנה ישירה וממשית לחיי אדם, ואף עלולות להביא לפגיעות רציניות בגוף וברכוש", ולכן "יש לנקוט במדיניות ענישה אשר תרתיע ותרסן התפרעויות העלולות לסחוף המון רב ולצאת מגדר שליטה" (ע"פ 901/22 מדינת ישראל נ' אסווד, פסקה 8 (24.2.2022)) ועל כן "התפרעויות של המונים בכלל, ועל רקע לאומני בפרט, צריכות לזכות בתגובה עונשית קשה וכואבת" (ע"פ 2285/05 מדינת ישראל נ' חמד, פסקה 7 (5.12.2005)). בסוג זה של עבירות, הבכורה נתונה לשיקולי ההרתעה והגמול: "כאשר מדובר בעבירות שבוצעו מתוך מניע גזעני, שיקולי ההגנה על שלום הציבור וביטחון ושיקולי הרתעת היחיד והרבים, גוברים על שיקולי ענישה אחרים, ובהם נסיבות אישיות ושיקולי שיקום" (ע"פ 3982/22 מדינת ישראל נ' חג'וג', פסקה 11 (27.10.2022)); ע"פ 3511/17 מדינת ישראל נ' עומר אבו ריא, פסקה 17 (17.9.2017)). אף לא למותר לציין את הנזקים שנגרמו למתלוננת ולמתלונן השני, בעיקר בתחום הנפשי (כאמור, המתלוננת חולצה על ידי נהג משאית בדואי והמתקפה על המתלונן השני פסקה בשל הגעת כוחות משטרה למקום), ולא נרחיב מטעמי צנעת הפרט. עוד לצד החומרה נוסף כי המשיב 1 ביצע את המעשים עודנו מרצה עבודות שירות בגין עבירה אחרת וכי תסקירי שירות המבחן לא באו בהמלצה על המשיבים, שרובם ככולם ניתקו קשר עם שירות המבחן במהלך הזמן.

13. המשיבים הורשעו בעבירות על פי חוק המאבק בטרור ועל פי הוראת סעיף 144 לחוק העונשין, מה שמביא מטבע הדברים להחמרה בענישה. אף לא ניתן לומר כי העונשים שהושתו על המערערים חורגים במידה כזו מרף הענישה הנוהג, באופן שמצדיק התערבות ערכאת הערעור. כך, לדוגמה, בע"פ 8464/23 סברי סלם אמר נ' מדינת ישראל (29.7.2024) נדחה ערעורו של נאשם שנדון לתשע שנות מאסר וחצי, לאחר שהורשע על פי הודאתו בהשתתפות בהתפרעויות בעלות אופי דומה, כולל תקיפת רכב שבו ישבה משפחה שזוהתה על-ידי המתפרעים כמשפחה של יהודים; ביידוי אבנים לעבר חלונות התחנה למרכז שיטור קהילתי;

ובהשלכת בקבוקי תבערה עמוד תקשורת. לא למותר לציין כי הנאשם באותו מקרה הודה במסגרת הסדר טיעון. גם בע"פ 2812/23 ג'אבר נ' מדינת ישראל (18.8.2024) נדחה ערעורם של נאשמים שנדונו ל-6 ול-9 שנות מאסר, לאחר שהורשעו במסגרת הסדר טיעון בהשתתפות בהתפרעויות, שכללו חסימה ותקיפה של רכב שבו ישבו בני זוג שזוהו כיהודים; ביידוי אבנים לעברם; ובתקיפה בסטירות, באגרופים ובאמצעות חפצים. בע"פ 5633/22 סאלח אל דין נ' מדינת ישראל (28.11.2022) קיבל בית משפט זה את ערעור המדינה והחמיר בעונשים של שני נאשמים, כך שחלף שבע וחמש שנות מאסר שהושתו עליהם, נגזרו עליהם תשע ושש שנות מאסר. אכן, המעשים שבהם הורשו אותם נאשמים היו חמורים בהרבה, במיוחד השתתפותם במעשה לינץ' שבמהלכו נחבל קשות אחד המותקפים. עם זאת, הנאשמים שם הודו בהסדר טיעון ובית המשפט הדגיש בפסק דינו את הכלל לפיו אין דרכה של ערכאת הערעור למצות את הדין.

14. סוף דבר שדין הערעורים כולם להידחות על כל רכיביהם.

יצחק עמית
נשיא

השופט דוד מינץ:

אני מסכים.

דוד מינץ
שופט

המשנה לנשיא נעם סולברג:

1. צודק חברי הנשיא במסקנתו, שלפיה דין ערעוריהם של חמשת המשיבים בע"פ 2210/24 - להידחות. מעשיהם - מקוממים. כמתואר בפסק דינו של הנשיא, האירוע בו נטלו המשיבים חלק הוא מהחמורים שידענו - בעיצומו של מבצע 'שומר החומות', כאשר כוחות הביטחון מתוחים עד דק, פרוסים בהגנה על ביטחון המדינה ושלווה אזרחיה - יצאו הללו, באמתחתם חֲמַת מָוֶת, שְׁנֵאת שְׂאוֹל וּמְשֻׁמָּה קְבוּשָׁה; רצונם - לפרוע פרעות בישראל. בית משפט זה ציין בעבר, בפרט לגבי אירועי אלימות קשים

עמוד 10

ומזעזעים בתקופת מבצע 'שומר החומות', כי "מעשים מעין אלו, הנעשים על רקע גזעני, הם מן החמורים שבדין ויש להוקיעם מכל וכל - בין אם מדובר בקורבן מהמגזר היהודי, ובין אם הקורבן משתייך למגזר הערבי" (ע"פ 577/22 מדינת ישראל נ' אוחנינה, פסקה 10 (6.3.2022) (להלן: עניין אוחנינה)). ברי אפוא, כי אין סיבה כלשהי להקל בעונשיהם של המשיבים.

2. אשר לערעור המדינה, חככתי בדעתי שמא נכון יהיה לקבלו. הלכה פסוקה היא, כי "כאשר מדובר בעבירות שבוצעו מתוך מניע גזעני, שיקולי ההגנה על שלום הציבור וביטחון ושיקולי הרתעת היחיד והרבים, גוברים על שיקולי ענישה אחרים, ובהם נסיבות אישיות ושיקולי שיקום" (ע"פ 3982/22 מדינת ישראל נ' חג'וג', פסקה 11 (27.10.2022); ראו גם: ע"פ 901/22 מדינת ישראל נ' אסווד, פסקה 10 (24.2.2022) (להלן: עניין אסווד)). כך גם שנינו, כי "כאשר מדובר בעבירות שמבוצעות על ידי המון מתפרע [...] אחריותו של המשיב אינה נקבעת אך על פי תרומתו הישירה לאירוע, אלא מתוך ראייה רחבה יותר של מטרתו המשותפת של ההמון שהוא היה חלק ממנו" (עניין אסווד, פסקה 9; ראו גם: עניין אוחנינה, פסקאות 10-12). טענת המדינה בערעורה, שלפיה לא היה מקום לייחס משקל לכך שהמשיבים לא היו מיוזמי האירוע, עולה אפוא בקנה אחד עם הפסיקה הנוהגת במחוזותינו.

3. לא אכחד. בנסיבות אלו, לו הייתי דן בתיק בערכאה ראשונה, כשופט בית המשפט המחוזי, הנדרש לגזור עונש הולם למעשי המשיבים, 'דה-נובו', קרוב לוודאי כי הייתי גוזר עליהם עונשים חמורים יותר; קרובים לכל הפחות לרף העליון של מתחם הענישה שקבע בית המשפט המחוזי בעניינם, אם לא למעלה מכך.

4. אף על-פי כן, נוכח המשוכה הגבוהה העומדת לפני מי שמבקש התערבות בית משפט זה בעונשים שגזרה הערכאה הדיונית (ראו, מני רבים: ע"פ 6655/23 עודה נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (6.10.2024); עפ"ג 26441-12-24 אבו סעדה נ' מדינת ישראל (9.4.2025)), ובהינתן הכלל לפיו ערכאת הערעור, אף כאשר היא מקבלת ערעור על קולת העונש, אינה ממצה את הדין עם הנאשם (ראו: עפ"ג 53348-09-24 מדינת ישראל נ' הייב, פסקה 15 (10.4.2025)), שוכנעתי, ולא בלי התלבטות, כי עלינו לדחות אף את ערעור המדינה. זאת, מבלי שיהא בכך כדי לפגוע כמלוא נימה בנכונותה ובחשיבותה של מגמת ההחמרה המוצהרת בו; את זו, סבורני, יש לאמץ.

נעם סולברג
משנה לנשיא

לפיכך הוחלט כאמור בפסק דינו של הנשיא י' עמית.

ניתן היום, כ"ו בניסן התשפ"ה (24.4.2025).

דוד מינץ
שופט

נעם סולברג
משנה

יצחק עמית
נשיא